

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana za družabnike polit. društva „Soča“:

Vse leto f. 4.—
Pol leta „ 2.—
Četrt leta „ 1.10

Za nedružabnike:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternolliju in Soharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“.

SOČA

Pri oznanilih se plačuje za navadno trisopno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat.

Za večje širke po prostoru in vrak pot 30 kr. za kolek.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredniku: Viktorju Dolencu v Gorici, Con. del Cristo 186 blizu živalskega trga kjer se nahaja tudi upravnništvo. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj s blagovoljno frankujejo. — Delalci in drugim nepremojnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Pred deželnim zborom.

Cesarsko pismo sklicuje deželne zbornice na 5. november, a, kakor pravijo, le za malo časa. Tega smo pač že vajeni in morda bi tudi ne bile napene take kratke sesije iz varnostnih ozirov, ako bi bile majhne pa goste, to je zdatno koristne. Toda tega ni pričakovati, ako se pomisli, da se še zdaj par dni pred zborovanjem še prav nič gotovega ne, o čem se bode zborovalo, kaj se bode razpravljalo. Vlada dela s svojimi predlogi prav tako, kakor stariši na dan sv. Miklavža z darovi in obligatno brezovko.

Pri slovesnem otvorjenju zborovom se vladni darovi in brezovke v obliki vsečnih in nevsječnih postavnih načrtov kar nenadoma razgrnejo in izročijo zborom v prebavo; a poslanci ravnujejo potem v pičlo odločenem času s temi predlogi tudi tako, kakor naši otroci s Miklavževimi darovi; ali jih brez dolgega premišljevanja in pretresanja kar hnadu požro, čemer se pravi v parlamentarnem življenju „en bloc“ sprejeti, ali jih pa tako slabo prebavijo, da ostanejo potem leta in leta celi deželi na želodcu.

Zatorej imamo tudi večidel take deželne postave, s katerimi ni nihče prav zadovoljen in na katerih bi se moralo tako dolgo piliti in popravljati, dokler zgube prvotno obliko.

In kakoršna je vlada v tem oziru, takšen je naš deželni odbor. Je li kaj pripravil za prihodnjo sesijo? Kdo ve? Zdatnega veljavnega, obče koristnega skoro gotovo nič, razen morda kacega predloga za razdelitev občinskih zemljišč, razdružbo občin ali kaj takega. Skoro pri vseh drugih odborih obstoji hvalevredna navada, da priobčujejo svoja poročila in predloge uže nekoliko časa pred začetkom sesije in da jih posebno razpošljejo vsem poslancem. Pri nas kuje odbor peščico svojih predlogov navadno še le na predvečer sesije, ali pa celó med zborovanjem. Poslanci pridejo skupaj nič ne vedé, kaj i kako se bode razpravljalo, razdelijo stvar mejo seboj, kakor ravno pride in jo rešijo na vrat na nos kakošenkrat menda tako, da kadeer potem stvar doma trezno in resno pretehtajo, se sami svojim predlogom in sklepom posmehujejo, če se jih celó ne sramujejo,

Kdor je n. pr. lani poslušal razpravo in sklepanje o načrtu postave, s katero bi se imela naložiti davščina na prosto pašnjo čebel, se je pač lahko prepričal, kako nepremišljeno je zbor postopal. In nasledki tega, da pridejo poslanci navadno nepripravljeni v zbor,

da se ta in una reč površno predlaga, razpravlja in sklene, so vselej jako škodljivi in po navadi tudi prav dragi. Naj v vzgled navedemo našo deželno kmetijsko šolo, za katero ste uže dežela in država toliko žrtvovali, da ne rečemo — zavrgli. Istina je, da dosednji uspeh nij v nobeni primeri z dosedanjimi stroški. Toda o tem pozneje.

Kakor smo uže zgoraj omenili, ne ve i niti ne sumi nobeden nič ob vladnih predlogih za prihodnjo sesijo, ob odborovih se še sem ter tija ujame kaka govorica. Tako se je na pr. izvedelo, da bi deželni odbor rad predlagal postavo zastran uravnave novih zemljišnih ali gruntnih knjig, a da si je vlada tako rekoč pridržala o tej vevlačni zadevi nasvetovati svoj načrt, toda težko uže v prihodnji sesiji. Koj v začetku ustavne dobe so je ljudstvo naše dežele oglašalo, da so mu glavna potreba nove, dobro uravnane zemljišne knjige in da pričakuje dotično postavo od deželne zbornice. In v resnici se je uže v sesiji leta 1863. razpravljalo to vprašanje prav na drobno, a do ločnega sklepa nij doživelo do leta 1869, ko je naš zbor sprejel načrt postave po odborovem ali prav za prav g. Gorjup-ovem predlogu, kateri pa nij dosegel cesarske potrdbe, ker je ministerstvo steknilo v njem nekatere deželnozbornsko kompetencijo presegaajoče do ločbe.

Lani je državni zbor sklenil splošno postavo ob osnovi zemljišnih knjig, na katere podlagi bi bilo toliko vladi, kolikor deželnemu odboru lahko s pomočjo obširno nabrane stvarine sestaviti načrt deželne postave brez strahu kompetenčnih navskrižnostij in predložiti ga, da bi se uže v prihodnjem zboru konečno potrdil. Zelo nujna potreba take postave se ne da utajiti, — zakaj tedaj še vedno odlašati? Kedar potrebuje vlada denara za vojsko, uradništvo in za druge očitne in skrivne namene, takrat se v prvi vrsti naslanja na posestvo, kateremu naklada butaro za butaro davkov, dokladov in davščin, da uže pod njimi medli in omaguje; ko pa posestvo, pri nas zadolženo zaradi tolikih bremen in vsled neprestanih slabih letin prosi in zahteva, da bi se mu z uravnavo zemljišnih knjig umogočil in povzdignil hipotekarni kredit, takrat prosi in tirja zastoj, vlada mu ne odgovarja, nego: Počakajte bo uže vse s časom!

Da, marsikaj bo s časom in menda dobimo tudi enkrat nove zemljišne knjige, a potem ne bodo koristile več sedanjim posestnikom, marveč onim več ali manje odrtnim društvom in zasebnim odrtnežem, kateri uže zdaj zasajajo, ali so uže zasadili svoje nesram-

ne kremplje v naša posestva in katerim konečno zapadejo.

Ako bi deželni odbor zmedenost sedanjih goriških tabularnih knjig in ob enem naše posestne in kreditne razmere vladi prav resnično živo naslikal, bi se morda vendar še v zadnjem trenutku premislila in dotični načrt postave predložila, ali pa bi inicijativo pripustila neomejeno brez pridržkov dež. odboru.

Drugo važno vprašanje, katerega rešitev pričakujemo od deželne zbornice je ono zaradi združenja občin. Vlada je dala po okr. glavarstvih uže davno nabrati vse dotično stvarino, katero je potem izročila deželnemu odboru, da z ozirom na njemu dobro poznane kraje, gospodarke in vse druge merodajne razmere in na željo občin izraža po starešinstitvenih sklepkih, sestavi predlog postav, po katerem bi se napravile na Goriškem velike županije. Do zdaj se je razdruževalo, zdaj se hoče družiti. Marsikdo bo mislil, da je to nesposobno, ali vsaj slednje; a to nij tako. Razdruženje gospodarstva in dotičnih opravil je sploh umno, koristno in pravično: vsaka občina naj gospodari sama s svojim premoženjem. Za druga opravila pa in vzlasti za opravila od vlade izročena ne zadostujejo sedanje županije, ker manjka tako tesnim zvezam kolikor duševnih, toliko materialnih močij, zato naj bi se združile občine, katere spadajo po svoji legi, po enoličnosti razmer in po svojih težnjah naravno v eno skupino, v večje županije, katerim bo mogoče vsestransko zadostovati svojim potrebam, zahtevam časa in obstoječim postavam. Sam površen pogled po naših sedanjih občinah mora vsacega prepričati, da sedanje zveze potrebujejo neobhodno nekake, in sicer zdatne reforme. Tu so večje županije, sestavljene iz več katastr. občin, katere imajo vsaka za se svoj gospodarski svet, a z gospodarstvom takim, da se Bogu usmili; potem so druge tudi precej obširne županije s združenim gospodarstvom: dalje nahajamo srednje županije, obstoječe iz 2 ali 3 kat. občin in tudi prav majhne celó take, katere plačujejo pod 500 gl. starega izravnega davka. (Slivno plačuje 437 gl., St. Polaj 496 gl. Vojsčica 496 gl., Soča 497 gl., Trenta ne celó 270 (11))

V neki županiji treba hoditi iz ene katastr. občine v drugo skozi drugo županijo (Iz Sovodenj v Bilje skozi Mirno!)

Iz kratka: zmedenost je velika in potreba uredbe neobhodna!

Niti čas niti prostor nam ne pripušča danes o tem vevlačnem vprašanju obširneje govoriti, sicer pa priporočamo dež. poslancem prav nujno, naj je resno pre-

LISEEK.

Premišljevanje na mirodvoru.

Spisala

Angelina D.....a

Dan, ko praznujemo vse svetnike in obhajamo spomin ranjelih, je v takem času, da nas uže priroda sama opominja prošlosti vsega svetnega. Ruja vi travniki, mrtvi logi, velo drevje, megleno podnebje, vse to upliva na naše čute, kadar žalostnega srca korakamo proti mirodvoru. Odtrgala sem se tudi jaz popoludne na vseh svetnikov dan posvetnosti in častila mir odločenih; v njihov spomin posvetila sem solzo ter mislila si: Prišel bo tudi tvoj dan ločitve in te zazibal v sveti večni mir; saj to življenje je le sanjarija, katero veselje in sreča le redkoma obsije svojim solčnim žarkom, tožnost in skrb pa ste večidel vladarici sveta; upanja dosta, še več domišljije, redkoma zadovoljnost, to je pot življenja, in tako mi ubogi potovalci prehitimo ure, dneve, tedne, mesece in leta, dokler nam srce odbije in pridemo v mirni kraj, kamor nam od vsega upa, velikosti in časti nič drugega ne ostane, nego mrzla gomila.

Smrt je pač oster, nepremagljiv sodnik; denes čuje se koščena kosa nad beraškim, v cape zavitem detom, jutre nad zlato zibelko kraljeviča, kmalo se polasti dobrotnika od vseh obžalovanega; pa tudi razvajenega zatiralca obišče in mu kliče: Ti bič svojih sočlovekov, tudi tvoja ura je prišla, smrt ti je strašna, težka, trepetaj pred večnostjo! Ta misel napolni groze še tako otrpelo srce hudodelniku in brezvestnežu, če se premisli, da za zagrinjalom tega sveta čuva previdnost božja, tirjajoča od vsacega svoj račun. S kratka: hudobnež, razpasnež se boji tistega, česar se veseli ubogi in pravični človek, hudobneža strašilo je nada pravičnega.

Dokončava svoje premišljevanje, se oziram po božjem vrtu. Tam zagledam na novo okopani gomili klečečo gospo črno napravljeno; na obličju jej berem globoko bolečino in britkost; nij treba da jo vprašam po vzroku, lahko uganem, da objokuje moža, od katerega jo je ločila nemila osoda po le kratki, pa srečni zvezi. Ne daleč od tod vidim mladeniča plakati na zaraščeni gomili; po obleki sodim, da je omikanec, dobrega stanu; pa oče mu nij zapustil, nego siromastvo po nesreči po plemeneno srce njegovo hrani vedno hvaležnost do svojega roditelja, zato resnično globoko žaluje, ker ginljivo zdihuje in kliče: Oče! Oče! Mislila sem si pri tej prikazni: nesrečnež se še spominja svojih umrlih roditeljev; a bogatih dedičev je malo videti

na gomilah svojih steršev! Ozrem se na drugo stran in vidim, kako oče, mati in otroci sipajo cvetice po smrtinem počivališču; solze igrajo v očeh starih in mladih, ker se spominjajo sina in brata, kateri je bil up in ponos svoje družine.

Bolje pa me gane ubogi, sivi, od teže let ves polomljeni starček, zgrbljena mamica na njegovi strani; komaj si pomagata dalje, da položita venec, katerega sta iz milih darov kupila, na gomilo svojega edinega sina in rednika; po upalih licih jima kapljejo debele solze; o kako se oba veselita večnega miru! Ko dalje korakam, zagledam lepo ograjeno i cveticami zaraščeno gomilo, pri kateri danes luči goré; ploša pa je lepo ovenčana; pri njej stoji krasni mladenič; premišljuje; njegovo obličje razodeva globoko žalost, ker tu počiva truplo njegove neveste, katero je imel v kratkem peljati k oltarju. Pred enim letom, ko sem ljubljence večkrat skup videla, ne bi bila verjela, da jej bodeženin venec namesto na glavo, na gomilo postavil. V sredi pokopališča pa stoji krasna iz marmeljnja izsekana piramida, železen plot jo loči od drugih spominikov; vse le lepo in okinčano, a tam ne inoli nobena duša; marsikateri memogredoči nekaj izgovarja, kar mora biti tiha kletev, ker tam počiva ohrnik in odrtnik terh vsak kamen lepe piramide je plačana a krvavim denarjem. Človek slabega značaja zapusti svareč spomin vsem drugim neznačajnežem, in vendar jih imamo zmerom

mislijo — da se bode potem ugodno rešilo občinam in deželni na korist.

Govori se dalje, da se bode preuredila deželna postava 3. novembra 1863, zadevajoča povračilo bolnišničnih stroškov. Naše občine hočejo po vsej sili, naj se zopet v vede poprejšnje pravilo, da ima deželni zalog plačevati te stroške. A vprašamo, vedó li občine kaj je deželni zalog? Menda ne, kajti sicer bi težko kaj takega tako nujno prosile, kakor se bere v njihovih petijonih.

Deželni zalog so davkoplačevalci, kateri bodo morali skladati za ta namen vsako leto gotovo po 6%, k izravnim davkom če ne še več. Tako je bil že prej pa gospodje župani, podžupani in starešine, računali, koliko bi zneslo v vsaki vaših občin, ko bi bili stali vsako leto do 6%, k izravnim davkom od leta 1863, ko je obveljala nova postava, da bi se plačevali dne; v veliki večini občin gotovo več, nego znašajo stroški, kateri so se ugotovili do zdaj na račun vaših občin. Sicer morate pomisliti, da bodo morali poslej, ko do zdaj premožni bolniki sami povračati svoje dolge in da bo tudi potem naloga županstev tirjati take premožne bolnike, ali tiste, ki so za nje postavno zavezani plačevati. Jako zanimivo in podučljivo razpravo o tem vprašanji obsegajo stonografična poročila našega deželnega zbora od leta 1863. Želeti bi bilo, da bi jo prav pazljivo prebrali prosilci za preuredbo dosedanje postave in tudi oni gospodje, katerim bo naloga preurejati jo. Morda bi se pa dale sprejeti v poselsko in delalsko postavo take določbe, katere bi polajšale našim občinam težavno in nadležno breme bolnišničnih stroškov.

Na dnevni red prihodnjega zbora pride gotovo tudi deželna šola kmetijska v Gorici.

Lanski zbor je urejal ali organizoval to šolo, letošnji jo bode zopet in k letu in še katero leto pozneje tudi ne bo še končno uravnana.

Istina je, da, kakoršna je dozdaj, ne zadostuje potrebam naše dežele in nij primerna niti njenim razmeram. Čemu je pri nas srednja šola, v katero se sprejemajo praviloma samo taki mladeniči, ki so srečno dognali spodnjo realko ali spodnji gimnazij? Saj nij toliko prav velicnih posestev ali graščin v naši deželici, da bi se mogli namestiti v enem letu izšolani mladi oskrbniki in kmetijski uradniki in dokler se v tej srednji šoli zraven tega skoro samo teoretično podučuje, ker nijma še svoje kmetije, tudi nihče ne mara za take iz knjig učene oskrbnike. Kaj maha se je pač uže do zdaj dijakom kazalo na posestvu tukajšnje kmetijske družbe, a vse še veliko premalo; ne, da bi se ne bilo hotelo, ampak ker se nij moglo. Šoli treba neobhodno kmetije z različnimi zemljišči, na katerih so mogoče vsakršne kmetijske poskušnje; dokler te nijma, tudi prave veljave nijma. Če hočemo pa, da se bode kmetijstvo na Goriskem povzdignilo, kakor je mogoče in kakor bi bilo želiti, potem treba napraviti nizo kmetijsko šolo, katero bodo lahko obiskovali naši kmetijski sinovi po dobro dovršeni ljudski šoli. Taka se ve, da praktična šola bi koristila celi deželi in po njej bi se smeli nadejati boljše prihodnosti za naše kmetijstvo. Saj je tudi sloveča vinorejska šola v Klosterneuburgu niza.

Uže lanski zbor je bil naročil deželnemu odboru, naj dogovorno s kmetijsko družbo in s pomočjo državne podpore priskrbi šoli svoje posestvo v Gorici ali v tej okolici. Toda leto je preteklo in posestvo je še vedno v božjih mislih. Navskrižnost mej gospodi, kateri so se s tem pečali, je menda kriva, da se je stvar tako dolgo zavlekla in da bo moral menda zbor odločiti, kje naj se posestvo kupi.

več, ki se ne brigajo za dobro menenje; takih pa tukaj vidis.

Tako po kraju miru sprehajaje se in premišljevaje, se ti, dragi opazovalec, marsikaka nasprotnost vsili. Zraven bogatina, ki je živel v veliki obilnosti, leži be-rac, ki je glada umrl; protivniki ves čas svojega življenja, otroci, mladeniči, možje in starčki — vsi so tako v miru zedinjeni v prebivališču smrti. Človeška areča in minljivost v vseh stopinjah se tu kaže človeškemu očesu. Po takem premišljevanji sem postala otožna, pa tolažila sem se s tem, da naša zemlja nam ne more dati boljšega in da je Bog v našem trupu oklenil duh, kateremu je namenjena boljša prihodnost in da je le truplo ustvarjeno, da se poda iz praha v prah. Trepetamo sicer pred zadnjo uro; ali notranji klic nas opominja na nekaj višjega, neskončnega, čez-zemeljskega, in to je tolažba, zvezdica voditeljica našega življenja.

Ker pa je življenje tako kratko, se ne smemo preveč mukati s posvetnim egoizmom in s prevelikimi nadami, ne smemo sovraštvo gojiti mej seboj; ampak tu pri spricevalih prošlosti podajmo si roke prijaznosti, miru in sprave.

Pred ko se ločim od kraja žalosti, utržem na gomili svoje prelube matere cvetico, najlepšo — cvetico upanja; ona me tolaži in me vodi po trnjevem potu življenja; ona mi pravi, da kakor nij v naravi nobene najmanjše stvarice brez namena, kakor vsaka naravna prikazen oznanjuje večni krog, kakor iz grde gosenice izleti krasni metulji po prestani zimopolje in log zopet ozeleni; da, ravno tako bode naše duševno bitje doseglo svojo popolnost tam v večni deželi!

Kedor je popolnoma nepristranski, mora spoznati, da je Gorica v vsakem oziru najprimerniši kraj za sedež kmetijske šole in menda se tudi nikder ne dobi lože posestev s tako različnimi zemljišči kakor v gorški okolici. — Vendar so sprožili nekateri vprašanje, ali ne bi bilo morda bolje, da bi se premestila kmetijska šola onostran Soče in se tudi uže iskali okoli Kormina in drugod, da bi staknili primerno posestvo. Še več, oni imajo tudi uže računa na čistem, koliko bi stalo tako posestvo tukaj in koliko tam; se ve, da so računni ugodni onostransoškim nameram. Zakaj vse to — nij težko uganiti, saj vemo, kam škilijo nekateri gospodje zastopniki avstrijske Furlanije. A zanašamo se vendar, da se jim njihove namere ne uresničijo in da bodo vsi slovenski poslanci sé zastopniki goriskega mesta in trgovstva vred zahtevali šolo v Gorici.

Čas nas je prenaljil, da moramo tukaj prenehati, dasiravno bi trebalo še marsikaj podretniti in poslanecem priporočati, preden se zbero; toda naš prihodnji list jih uže najde pri vevlačnem delovanju, pri katerem naj jih zvesto vodi pravicoljubje, pogumna odločnost in čisto domoljubje, da bodo uspešno delali in sklepali sebi, narodu in deželi na čast in stalno blagost.

Dopisi.

V Gorici 24. oktobra. Naši italijanski poslanci se uže pripravljajo na prihodnje zborovanje, katero se ima prav kmalo začeti. Kakor slišimo, so bili pret. nede-ljo vsi zbrani v Gradšči; zakaj? ugibamo, a ne moremo za gotovo vedeti; kajti, dasiravno v resnici razcep-ljeni v dve stranki, se vendar drže nekake discipline v tako važnih zadevah. Najbrže se je vrtilo posveto-vanje okoli vprašanja, kako naj bi se vedli v zbornici nasproti Slovencem in zlasti proti onim, kateri se ne sramujejo govoriti slovensko; morda so tudi kaj govo-rili o preselitvi kmetijske šole na italijanska tla in o enacih vprašanjih.

Pametno je vsakakor, da se poslanci shajajo pred zborovanjem in da se uže popred porazumejo o boljše važnih vprašanjih, da ne nastane mej zborovanjem za-rad različnih menenj in navskrižnostij posameznikov nepotrebni raves in kaves, kateri škoduje stranki sami in se ve, da tudi deželi.

Kaj pa naši slovenski zastopniki, ali se ne bodo ganili, da bi se porazumeli o potrebah naše strani in kako se jim bo vesti o tem in onem predlogu, kateri utegne priti na dnevni red?

Kaj še! Pri nas se strankarstvo tira do zadnje za-reze in zagrizenost posameznih je tolika, da ne pri-pušta nobenega porazumenja in da izključuje prepo-trebno disciplino nasproti kompaktni italijanski stranki. Italijanski klub sklene in vsi brez izjeme in posamezni večkrat zoper svoje prepričanje se udajo in glasujejo za dotični predlog — naši poslanci se tudi shajajo v klub, če smemo njihove shode tako imenovati, a nek-do naznani koj v začetku, da se ne veže na klubove sklepe, drugi nateza ušesa in parlamentuje potem na svojo roko z nasprotniki, tretji trdi, da bi se sicer ujemal s tem in onim sklepom, toda ker se X ne pod-vrže, ga vendar ne more samega pustiti i. t. d. in tako se razbije neobhodna potrebna kompaktnost stranke na trmoglavosti posameznikov, katera pa ne izvira morda iz osebnega prepričanja, ampak, žalibože, na-vadno iz vladne strahopetnosti. Lahki se pri taki razcep-ljenosti naših poslancev kolikor toliko okoristijo naša, slovenska stran pa je v vsakem oziru na veliki škodi.

Bomo videli, nu, kaj novega in zanimivega nam prinese prihodnji zbor. Kaka vladna zagotovila priv-leče kraški usiljenec iz peščanskih delegacij, kder je nedavno tako modro poudarjal prav v slovanskem du-hu (?) p. nslavistične namere ruskega medveda. Za Bo-ga, le brž oborožite Avstrijo, naj stane kar koli, naj posestniku vse do zadnje jagode z davkom obloži, nič ne dé, saj preti ruski Hannibal ante portas! —

V goriskem mestnem zboru še nij nič novega. Ministerska razsodba se še vedno kuje na Dunaji, me-sto pa je brez pravega zastopa. Župan Claricini in podžupan dr. Maurovich sta naznačila namestništvu svoj odstop, a gosp. namestnik ga nij hotel sprejeti, pripoznavši posrednje postavnost sedanjega provizorija. Toda postaven gori ali dolí, to presneto malo izda, dokler se polovica mestnih očetov brani vsakega so-delovanja, marveč kljubuje in se ustavlja, kder more. Čas hiti, leto se bliža h koncu, v mestni hiši pa se je ura ustavila, opravila počivajo in najnujnejše zadeve spé in bodo spadale, dokler se se zaželjeno minister-sko razsodbo stvari ne uravnajo in z volitvijo no-vega, od obeh strank priznanega župana ne zganejo koleša v mestni uri, da bo zopet tekla.

„Görzer Zeitung“, kedo je ne spominja na polu-mrtvo porojeno dete tega imena, katero je pred malo leti v Gorici na svet prišlo, a po kratkem hiranju v gospodu zaspalo? Takrat se je jasno pokazalo, da go-riški zrak ne tekne takim otrokom, da je za seme vse izveličavne nemške kulture na Goriskem zelo neugodno podnebje in da je vse zastoj trositi je na tukajšnja slovensko-furlanska tla. In vendar hočejo zdaj isti starši rajnice goriske „Wöchnerce“ osrečiti Gorisko z otrokom enacega imena in značaja, kateri ima uže

prihodnji te den zagledati luč sveta. Toda zadnji straž-niki nemške kulture, katere je nemila osoda oklenila tukaj mej Italijane in Slovence in katerim se mej nami tako neizmerno huda godi, vedo prav dobro, da bi njihov otrok tudi zdaj le hiral, ako mu ne preskibé domačih botrov, katerim se lože posreči, prenežno dete našemu podnebjju vsaj začasno privaditi. In take botre so nekda dobili pri neki goriški stranki, ali prav za prav svojbini, o koje privržencih je težko soditi, ali so ptiči ali miši, ker so bili uže pisani liberalci in sivi klerikalci in sem ter tija še kaj drugega. O priliki jih uže natančneje popišemo.

Nadejamo se vsakakor, da ne najde nova „Görzer Zeitung“ mej Slovenci nobene podpore. Saj vemo do-bro, ker občutimo, kake namere ima Slovanom nas-proti v Avstriji zdaj še nadvladujoča nemška stranka.

V Gorici 19. oktobra. [Izv. dop.] Bil sem prete-čeno saboto pričujoč pri vojaškem pregledovalnem zbo-ru in imel sem priliko izpoznavati našega vrliga rojaka Andreja Komelja, nadporočnika pri Marovičevem polku. Slišal sem tudi i si ga tudi dobro zapomenil njegov ogovor, kateri je bil vse kaj drugega kot golo razlaganje vojaške discipline, kar je pri taci prilož-nostih navada. S prirojenó mu prijazno zgovornostjo spodbujal je zbrane vojake k vestnemu izpolnovanju svojih dolžnostij in jim natančno razlagal, kam se ima-jo obrniti, ako je nepredvidni uzroki zadržujejo udele-žiti se jim prepisanih vojaških vaj.

Odsvetoval jim je vsakovrstne zakotne pisane po-moči prositi pri taci priložnostih i zadregah, tar jim priporočal edino i samo od županov pomoči zahtevati, ktere je prav po domače občinske očete imenoval. Kar pa je bilo najboljše zanimivo v tem ogovoru, bilo je to, da je s prav gorkimi besedami uže oženjenim reservis-tom i deželnim brambovcem priporočal svoje otroke pridno v šolo pošiljati, rekoč da je naša prva naloga izobraževati se, in to nalogo moramo več ko mogoče dopolnovati.

„Saj smo Slovenci, povsod priljubljeni, kamor se podamo i zakaj bi tudi ne bili? Saj smo pošten na-rod, zvest svojemu vladarju, da malo kateri narod tako.“ Govoril je z navdušenimi besedami. Občna zadovolj-nost hrala se je vsem zbranim na obrazu, ko so slišali nevajeno jim bratovsko človeško govorjenje, ne pa la-janje kakor je pri vojaki navada. I nič ne lažem, če račem, da sem s prav zadovoljnim srcem odšel z mesta, na katerem sem slišal gori omenjene besede. Bog živi gospoda Komelja in enakomisleče, tako si je mislil sleherni pričujočih i tako mu tudi jaz, čeravno ne kot vojak pa kot rojak zakličem: Bog živi!

Iz Sedla 18. oktobra. (Lanch, Longh, Log, Logje, Logi.) [Izv. dop.] Ta srečna vas i vikarija, ki je pro-slavljena s toliko različnimi imeni, leži na južno za-padni strani naše goriske nadvladikovine in meji z italijanskim kraljestvom.

Lo n'ch če biti proizvod latinščine, menda Cice-ronove? — prosit! Longh če biti nemško ime. Rad bi znal kako res nemško besedo, ki bi imela v sebi za-črko g neposredno h za zaslonbo. Stikal sem po slo-varjih, ali niti ene same nijsem našel. Težko se menda začneja kaka nemška beseda, pa ravno tako težko se skončava z gh ali pa ima v sredi gh.

Bog si ga vedi, kateri German ali nemškutar je hotel svojo bistrornost in jezikoslovje glede te vasi svetu objaviti.

Log je lepa slovenska beseda. Tako se po Sloven-skem zovejo mnoge vasi, ki ležijo na obrežji potokov in rek. Znano pa je, da večje vasi in trgi v bližini in soseščini nikdar nijmajo enega i tistega imena. Ko bi pa vendar to bilo, se razločujejo po kakošnem pridev-ku ali prilogu n. pr. gorenja, dolnja Tribuša.

V naši vladikovini mi nij znana druga vikarja z imenom Log nego samo Log pod Predelom. Zarad tega Lanch, Longh ne more biti Log, kakor stoji sicer v našem cerkvenem koledarju, (n.b.!), ker v taki bližini ne morete biti dve vikariji enega i tistega imena, sicer bi se moralo govoriti Bovški Log i pa Kotarski Log.

Logje menda tudi ne more biti pravo ime za to vas, ker Logje je zbornó ime (nomen collectivum, pri-meri Gabrije in dr.) Iz besede log, množno število logi, bi se mari ne imelo napravljati zbornó ime logje, ker menda take besede nij mej ljudstvom v navadi. Ljudstvo govori le log i pa logi, ter končnico i zate-guje tu in tam, da je skoro slišati logè, in logjè. Prosto ljudstvo ne izgovarja povsod in vselej končnic razločno i čvrsto, ter večkrat samoglasnike spreminja.

Prestaja za to vas še ime Logi, katero je menda edino pravo. Kdor je imel priložnost z ljudstvom te vasi pa tudi tej sosednih vasij občevati in govoriti, mu je jasno kot beli dan, da Logi je edino pravo krajno ime te vasi. Govorijo namreč: Grem v Logè, sem bil v Logi h (Ložeh), sem iz Logè (Logev) izpu-stilvi črko v. Kozler ima tedaj na svojem zem-ljovidu pravilno ime Logi. Povod k slovniškemu ra-ziskavanju krajnega imena vikarije mi je dal slavni „Glas“ v 15. štey. 11. okt., kder sem čital v predalu: „Duhovske spremembe v goriški nadškofiji: kooperator g. Ivan Nep. Čerý gre za vikarja v Log.“

Tu v naših krajih bi vsak bil moral misliti da pojde ta g. kooperator po Glasovem poročilu v Bovški Log (Mittelbrett) ne pa v Loge v Kotu. Zakaj nij „Glas“ k besedi v Log še lat. Lonch pridjal, da bi se tako pomoti in zmoti imen v okom prišlo?

V štev. 14. 4. okt. slavnega „Glas“ sem pa to le čital: „Duhovske spremembe v goriški nadškofiji: G. Matevž Melinec, vikar v Lozèh gre za trdno v pokoj.“

Ako se ta vikarija v latinščini Lonch, v domačem jeziku pa vsled Glasove slovenščine i cerkvenega kalendarja Log imenuje, kako je „Glas“ iz imena Log, imenovavnika ali toživnika, v enojnem številu napravil lokal v Lozèh v množnem številu? Kakošna slovniska doslednost je ta?

Nikakor ne more biti posebno častno za ta časnik, ki hoče biti glasilo slovenske duhovščine gor. nadškofije, da se še zato ne briga, da bi pravilna slovenska krajna imena duhovskih služeb ali štacij gor. nadvladikovine poizvedel i pravilno pisana v javnost pošiljal. S tako plitvostjo i površnostjo obeta „Glas“ res postati mogočen steber i krepka podpora slovenstva i slovanstva, o tem nij dvomiti.*)

Če pa g. Červ gre za vik. v Log pod Predelom namesto v Loge v Kotu, kar pa menda nij verjetno, potem konec razprave „Glas“ zadevajoč preklicujem, da se nedolžnemu krivica ne zgodi, ravno tako v slučaju, da se je le stavcu ali tiskarju pomota pripetila, kar se mi pa tudi neverjetno zdi.

Ljubljani 17. okt. [Izv. dop.] Zadnje „Novice“ prinašajo v dopisu iz Gorice sofisticirano razpravo o tistih dveh taborih, o katerih se zdaj toliko govori mej našimi prvaki. Zastavo z geslom: „Vse za vero, dom i cesarja“ navdušni dopisnik povzdiguje na vse drugo. Da bi bil dopisnik malo boljše pomislil besede našega gesla: „Vse za dom, omiko in svobodo“, pak bi bil sprevidel, da s tem geslom ne izpodkopavamo vere, niti udanosti do cesarja!

Vsakdo vé i to se sme očitno izreči, da nam je silno potreba omike, da moramo na vse kripilje delati, da jo povzdignemo!

Duhovščina ima nalog, varovati vero, vojaščina ima svoje geslo: „Za carja!“ Mi smo za dom, omiko i svobodo! Da so se stari, mej ktere se uštevata tudi goriški dopisnik, borili uže 24 let, da so se borili, ko nas bilo nij, to je jako čudno bahaštvo. Da so Slovenci postali pod zastavo „starih“ narod, na kterege more Avstrija računati, to nij resnica! Zakaj nij, pod isto zastavo povzdignili nekoliko višje omike?

Se ve, da to je nam ostalo in mnogo plemenitejših literarnih plodov ustvarilo je mladost slovenstva uže v kratkem času.

Dopisnik ponosno upraša: „Kakšno poročstvo hrani v sebi vaša zastava?“ Kakošno poročstvo hrani pa zastava „starih“? Ali nijmamo dovolj dokazov, da od državne strani malo smemo upati? Koliko prošelj in iskrenih želj smo uže pošiljali do „Njihovega veličanstva“, koliko jih je ušlihanih? „Nijmamo uzroka, ogibati se cesarja“, tako pravi dopisnik. Kdo se mu ogiba? Cesarju dajemo, kar je njegovega, dajemo mu vojakav, dajemo mu davke, želimo mu dolgo življenje i srečno vladu, kaj hočemo še več? Tudi iz države se ne izklepamo, želimo pa to, kar smo uže davno zahtevali po naših dedih, ki nijso baharili sè zastavo, ktero dopisnik tako povzdiguje.**)

Trgovske i kmetijske vesti.

C. k. kmetijska družba v Gorici je razposlala na vse kraje naše grofije, kder se ljudstvo peča s trtorejo, ta-le razglas:

Se hujša nevarnost od doseđanje trtne bolezni proti vinorejcem, to je trtna uš (Phylloxera vastatrix), ki uničuje cele vinorade.

Ta uš je pokončila mnogo vinogradov na Francoskem, Portugalskem, v Švici; pa tudi na Ogrskem, tedaj v našem cesarstvu se je uže prikazala.

Strašen sovražnik je tedaj blizu naše dežele, neizmerna nevarnost nam proti.

Kmetijska družba je skrbela, da vlada čuje in da se vse stori, da se ubrani vhod in pot temu novemu sovražniku trtoreje v naše pokrajine. Toda vse varstvo in vsa sredstva bi malo zdala, ko bi vinorejci sami ne pazili in čuli. Zarad tega opominja in svetuje kmetijska družba, da vinorejci za zdaj opustijo kupovati kolči i bilfe iz tujih krajev in dežel in sicer ne le iz pokrajin, kder je uže ta bolezen, ampak tudi iz vseh drugih, kajti skušnje v Klosterneuburgu dokazujejo, da uže napadene trte ne pokažejo koj znamenja bolezni,

*) Kdor sam ne izkuša, ne ve, kako teško je uredniku slovenskega lista, kateremu so dopisniki mnogi v slovenščini ne izšolani domoljubi ali celo trdi kmetje, pravilen, dosleden in enoten jezik spraviti v svoj časopis; zatorej se nahaja več ali manje ja-snoslovnih nedoslednosti v vsakem slovenskem listu.

URED.

**) Noviški dopisnik iz Gorice ima, kakor kaže njegov dopis precej denuncijatorskih zmoglosti. Poleg tega pa hoče biti prebri-sana glava, in zato v časih kako posebno pametno pove, kakor je bila n. pr. tista, da „Sočani“ sami sebe po „Triesterci“ ob-delujejo.

URED.

tako da celo vinogradi, ki kažejo, da so zdravi, zamorejo imeti uže kal strašne nesreče.

Ob enem prosimo, da vsakteri vinorejci, ki bi sumljive trte zapazili, to nemudoma naznani kmetijski družbi ali okrajnemu glavarstvu, da se zamore v pravem času še kaj uspešnega storiti proti hudemu sovražniku.

Trtna uš (Phylloxera vastatrix) je enaka uši, ki se nahaja po rožah in na ribah, vendar je jako majhna in jako težavno jo je zapaziti. Uš živi na koreninah, ki potem oteko in kmalu usahne cela trta. Le ko se najde prav velika množica trtnih ušij, se pokažejo jajčica kot rumeni znamenki na korenini. Trtno listje se porumeni, grozdje odpade ali ostane revno. Trtna uš je izvenredno plodna in se množi od trte do trte s preselitvijo. Ker je jako lahka, zanese jo veter tudi na oddaljene kraje.

Dosedaj še nijmamo uspešnega sredstva proti tej nesreči in ravno zarad tega iskreno priporočamo, da vsi vinorejci skrbno pazijo in delajo, da se ubrani pot temu sovražniku in ko bi se uže vrnil, da ga nemudoma uničijo. —

Banka „Slovenija“ vrlo napreduje; povsod napravljajo zastope ne samo po Slovenskem, ampak tudi po drugih slovenskih kronovinah in v kratkem bode tudi osnovala podružnico na Dunaju, kder bode imela banka gotovo prav mnogo posla. Tržaška podružnica dela uže zdaj prav močno; mnoge prvih trgovskih hiš je zavarovalo svoja poslopja pri „Sloveniji“ in mnogo se jih je napovedalo; tudi v Gorici dobimo v kratkem podružnico, od ktere se je nadjati dobrega uspeha.

V 20. dnéh svojega delovanja je „Slovenija“ prevzela v zavarovanje proti ognju poslopij in premaklinj za 710.699 gold., po odračunjenem protizavarovanju pa za 649.779 gold., katerih čista premija znaša 4920 gold. 70 kr., to je 7 1/2 ‰; visoka premija kaže, da morajo biti zavarovani objekti jako nevarni. Nadalje je prednaznanih zavarovanj: za 72.295 gold., za 42031 tolarjev, za 168.697 frankov in za 45.270 gold., v zlatu. Mej zavarovanimi predmeti so nekda tudi pruski kanoni v Berolinskem arsenalu in nekoliko Kruppovih kanonov v Essenu, poslopja v Altoni, v Stelinu, Hamburgu, Koloniji, v Autenil-u pri Parizu, v Vladimiru na Ruskem itd.; te predmete so poslala praška in dunajska zavarovalna društva v protizavarovanje. Na Goriškem nabirata zdaj dva agenta Slovenije zavarovance in jima dozda prav dobro gré, ker sta v nekterih dnéh samo po Tominskem zavarovala za blizo 100000 gold raznih poslopij. Premija za poslopja, kakoršna so na Goriškem sploh, znaša navadno po 70, 80 soldov do 1 f. 50 kr. od vsakih 1000 gld., tedaj je zavarovanje pri „Sloveniji“ ugodnejše, nego pri mnogih drugih družtvih.

Narodni zavod „Slovenija“ ima torej dobro prihodnjost, in slovenskemu narodu je dana prilika, svoj denar tako potrositi, da ne pride v tuje, ampak v domače roke. Na kalškem taboru so Slovenci stavili resolucijo, naj se napravi domača zavarovalnica; zdaj jo imamo, gojimo jo in pazimo na to, da ostane zmerom v naših rokah.

Tudi drugo zanimivo vest zamoremo denes porovati čitateljem. „Občna ljubljanska banka“ se bode morda še v tem letu rodila; veliki kapitalisti jo željno pričakujejo i se bodo njene akcije po jugoslovanskih deželah v kratkem času razprodale.

Sliši se tudi o nekih dogovorih mej glavnimi osebami vseh jugoslovanskih bank: „Slovenije“, „Občne banke“, hrvatske eskomptne banke, srbske banke, skratka vseh jugoslovanskih finančnih zavodov, kateri merijo na to, da bi se vse banke združile v eno jugoslovansko društveno banko; ta banka bi potem napravila posebno v Trstu in v Reki močne podružnice i svoje zastope po vseh jugoslovanskih mestih.

To vam je ideja, katera zamore mnogo koristiti jugoslovanstvu, kajti potem se ne bo pri nas šopiril štimani nemški in italijanski kapital; južni Slovani pa so tudi dobre glave za trgovstvo in za vsak obrt; da imajo še zadosti kapitalne podpore, pa se nij bati, da izbacnejo tujstvo iz svojih dežel; da se bo blagor širil in z njim tudi narod lože branil se tujcega nasilstva in politične korupcije.

Kar se tiče naše goriške dežele bi nam bila podružnica take banke neizmerna dobrota; mi imamo dosta izvrstnih pridelkov in mnogo obrtnih ljudi, kateri bi pri nekoliko podpori s kapitalom, katerega zdaj tukaj obrtnik ne dobi iz pod 10 12 do 20 ‰, prav izvrstno napredovali in se počasi izvili iz tujih rok. — V Gorici je treba pred vsim boja na materijalnem polju; domačih trgovcev nam primanjkuje, začetek je sicer storjen in odslej se bo leto za letom naraščalo število domaših trgovcev; a treba, da jih mi Slovenci podpiramo; poprimimo se enkrat načela, da bo vsak Slovenec le pri Slovencu kupoval, potem bomo svetu pokazali, čigava je Gorica. Torej Slovenci podpirajte domače trgovstvo in pokažite, da nočete hlapčevati tujcem. —

Po najnovejših sporočilih iz Italije je ondote posestnike letošna vendima močno razuenadila; komaj polovico lanskega pridelka imajo. — Prodaja se dobro črno piemonteško vino hektoliter (71 bokalov) po 48 do 50 frankov; nižje črno pa po 34 do 40 frankov hektoliter na ondoteh postajah; v Gorici bi torej stalo finejšo črno blizo f. 17.50 in nižje f. 15 kvinač. — Koruze

je na Italijanskem neizmerno dosta; drugih pridelkov pa prav po malem.

Na Ogrskem je v vseh pridelkih srednja letina; samo vina je po malem, ogrsko dobro vino (Sexard) stane tukaj 20 do 22 gld., drugo mohaško in pečuško črno vino pa 18 do 19 gold., kvinač. Na Hrvatskem vsled najnovejših poročil izvrstno vendimo in bomo Hrvata kupovali po 12, 14 do 15 gld kvinač.

Naj se tedaj goriški vinarjine drže previsoko, zdaj se vino dobro plačuje namreč, Ipavca dobrega plačujejo po 16 do 18 gld., brdsko reboljo tudi tako in še kaj draže, nizka vina se dobé po 13, 14 gld. kvinač. To so uže pi kupi in mi opominjamo posestnike, naj ne bodo oholi ter naj zdaj prodajo svoja vina, ker keaneje se bodo cene skoro gotovo za nekoliko znižale. — Na Ruskem je letos mnogo žitnega pridelka, iz Rusije dohajajo zmerom boljša sporočila. Zadnji čas se je ruska obrtnost raztegnila tudi na izdelke iz žita; osnovala so se namreč društva, katera zidajo mnogo velikanskih mlinov, da se bode potem namesto pšenice izvažala sama moka, kar na vsak način bolje kaže, ker ostane Rusiji mnogo dobička izvirajočega od velikanskega obrta, katerega so dozda imele v rokah zapadne evropske države. Če Rusija začne se svojimi mokami konkurirati, bode mnogo naših velikih mlinov prišlo pod zlo. — Sploh se Rusija napravlja na velikansko trgovstvo in bode po tej poti zmagala vso drugo Evropo; naši mlajši naj se tedaj uče ruskega jezika. — Cene na Goriškem trgu se nijso dosta predrugačile; zatorej opustimo za denes goriški cenik.

Politični pregled.

24. t. m. so se razšle delegacije prav na tihem. Glavni pozor je zdaj obrnen 11. deželnim zborom, kateri so sklicani na 5. novembra v svoje postavne kraje; zasedanje bode prav kratko, če je resnično, kar se sliši, da namreč državni zbor bode sklican uže s konca decembra meseca. Vkljub temu bodo zanimivi posebno tisti zbori, kder so v večini federalisti, ker se je vendar nadjati, da bodo federalisti pokazali zobe ministerstvu, katero je še zmerom na poskoku, kajti sami ustavoverni listi slutijo neko nevarnost in kažejo bojazen pred federalističnim črtom. Sliši se namreč, da na uplivanje nadvojvoda Albrecht-a, kateri je bil jako zadovoljen s sprejemom napravljenem mu v Dalmaciji, misli Nj. Veličanstvo poklicati na krmilo novo ministerstvo, s katerim bode mogoče tudi čehom in drugim federalistom stopiti v pogovore. Po tej verziji bi bil izvoljen general Filipović za predsednika novega ministerstva. Mi kot svobodoljubi, si sicer ne obetamo dosta od generalskega ministerstva; a prišli smo uže tako daleč, da rajši prenašamo tudi konservativno vladu, da je le pravična, nego ministerstvo, katero je vzeto iz srede ustavovercev, našo narodnost in svobodo zaterajotih. Federalistični in centralistični listi so se spominjali 20. oktobra diploma, katerega je Nj. Veličanstvo podelilo narodom leta 1860 ravno tistega dne; federalistični listi so izrazili željo, da bi se zopet povrnilo k načelom onega diploma, centralistični pa so slikali ono dobo in strašili svoje vrne pred njeno povrnitvijo. Tudi mi smo se spominjali v zadnjem listu onega diploma; a k naši nesreči.

Na Tirolskem je dobilo pri dopolnitnih volitvah v dež. zbor federalistična stranka 2 glasa. Kakor se sliši bode tirolski in menda tudi kranjski dež. zbor sklenil, da imajo njegovi poslanci drž. zbor zapustiti, kakor hitro pride na dnevni red nova postava o direktnih volitvah v drž. zbor. To je prav in posnemanja uredno za vse federaliste; potem bode gotovo konec Auerspergove dobe.

Hrvatski sabor je imel začeti svoje seje 3. novembra; kakor se sliši bode odložen do aprila prih. l., ker se hoče počakati, da poprej izvrši regnikolarna deputacija revizijo nagodbe. Pri novih volitvah za sabor v Somoboru in v Jaski sta zmagala dva madjarona. Menda je prevelika popustljivost narodne stranke narod demeralizovala in kompromisovanje škodovalo njej sami.

Na Turškem se imajo prav po tursko. Pred 3 meseci je sultan odstavil vezirja Mahmud pašo in ga kaznoval za 1 milijon gld. globe zarad sleparij. Na mesto njega je prišel znani preganjalec Slovanov Mithad paša z namenom, da bo vajeti napel posebno proti Srbiji in Romunski. Ustavoverni listi so njega nastop z veseljem pozdravili (ustavoverci so namreč zavezniki Turkov) in prorokovali novo dobo srečni Turški. A danes je Mithad paša uže zopet

odstavljen in imenovan je nekda Ruždi paša za ve likega vezirja. Ta paša pa je Jrodje Mahmud paše in bode samo pot pripravljaj temu zadnjemu, kateri bo morda čez 1 mesec zopet sedel na vizirskem stolu. Ta hitra menjitev se pripisuje ruskemu up-livu. Znano je, da hiša, katera pogostoma posle menjava in nezveste posle zopet v službo jemlje, je blizo propada, in tako je tudi s Turško; tam vsi ukazujejo le sultan ne, in zatorej bo on gospodaril, dokler se bo drugim zljubilo. Faktično je Turška uže propala; koliko časa bode še zatirala Slované in kristjane, odvisi večinoma od Rusije in pa od tega če so naravni dediči Turčije pripravljeni na dedščino.

Španski uporniki pri Ferrolu so sicer pobiti in pregnani; a zarad tega še nij miru na Španskem, kmalo bomo zopet slišali o kakem uporu v kakem drugem kraju.

Razne vesti.

(Kronika.) Zadnje številko „Soče“ je dr-žavni pravdnik dejal v prepoved, še predno smo jo mogli razposlati. Uzrok prepovedi nam še danes nij znan. Da gg. naročnike za kontiskovano številko vsaj nekoliko odškodujemo, dodali smo denšnjemu listu prilogo in bomo za dež. zbora še katero dodali.

(Okrajni učiteljski zbor v Tomlinu) dne 5. september t. l., je bil drugi v tem šolskem okraju. Vodil ga je okrajni šol. nadzornik g. A. Žnidarčič. Po uvodnem govoru, v katerem je razlagal prvosednik važ-nost takih skupščin, se je razpravljaj dnevni red, ob-segajoč te-le točke: 1.) Volitev dveh zapisnikarjev; 2.) Volitev stalnega odbora učiteljskemu zboru; 3.) Volitev dveh poslancev za deželni učiteljski zbor; 4.) Ustanov-ljenje okrajne učiteljske knjižnice; 5.) Volitev oskrb-ništa za to knjižnico; 6.) Razgovori o stigmografičnem risanju in geometričnih oblikah; 7.) Razgovori ob uč-nih načrtih za razne vrste ljudskih učilnic. — Izvo-ljeni so za točko: 1.) gg. Dominko, Feigelj; za 2. gg. Dominko, Vodopivec, Kogoj; za 3.) gg. Dominko, Širca; za 5.) gg. Kogoj, Feigelj, Velikonja; prvosednikov na-mestnik: Dominko. O družih točkah sporočim morda drugipot. (Nam bode jako drago. Ured.)

(Komisija zarad uravnave zemljišnega dav-ka), je, kakor smo uže poročali, razvrstila ves poli-tiški okraj goriške okolice v tri razrede: v prvi spada goriška ravnina; v drugi del kanalskega okraja in gri-či v goriški okolici in na vipavski strani, kder se vino prideluje; v tretji pa gore na Kanalskem, v goriški okolici in v ajdovskem okraju, kder ne raste trta.

Zdaj obhaja cela komisija občine tretjega razreda, v katerih razvrščuje zemljišča na postavni podlagi. Po postavi se smejo namreč zemljišča razvrstiti v 8 raz-redov, po katerih se potem davek odmeri. V tretjem razredu je razvrstila komisija zemljišča tako-le:

a.) Razorana zemljišča v 8 razredov. V prvem razredu je odločila na vsako oralo 11 gld. čistega dohodka, v drugem po 9 gl., v tretjem po 3 gl., v četrtm po 7 gl., v petem po 5 gl., v šestem po 4 gl., v sedmem po 3 gl., in v osmem razredu po 2 gld.

b.) Senožeti v 6 razredov. V prvem se računi čistega dohodka na vsako oralo po 12 gl., v drugem po 9 gl., v tretjem po 7 gld., v četrtm po 5 gld., v petem po 3 gl. in v šestem po 2 gld.

c.) Vrte v 3 razrede. V prvem spada na vsako oralo 14 gld. čistega dohodka, v drugem 9 gld., in v tretjem 6 gold.

d.) Vinograde v 4 razrede. V prvem pride na vsako oralo 10 gld. čistega dohodka, v drugem 8 gl., v tretjem 6 gld., in v četvrtm 3½ gld.

e.) Pašniki v 4 razrede. V prvem pride od vsacega orala 2 gld. čistega dohodka, v drugem 1 gld., v tretjem 50 novcev in v četrtm 25 novcev.

f.) Drvišča v 7 razredov. V prvem spada na vsa-ko oralo 4 gld. čistega dohodka, v drugem 3½ gld., v tretjem 3 gl. 10 kr., v četrtm 2 gl. 60 kr., v petem 2 gl. 20 kr., v šestem 1 gl. 40 kr. in v sedmem 1 gl.

Do zdaj je obhajala komisija občine Grgar, Čepo-van, Gorenjo Tribušo, Lazno, Lokve, Otlico, Trnovo in Ravnico in je spoznala, da spadajo

v Grgarju orana zemljišča v 1. do 6 razred, ve-čina v drugi; senožeti v 3. do 6; pašniki v 2. in 4. in gozdi v 1. in 2. razred;

v Čepovanu orana zemljišča v 3. do 8. razred, večina v 4.; senožeti v 4. do 6., pašniki v 3. in 4. in drvišča v 3. in 4. razred.

v Tribuših orana zemljišča v 4. do 7. večina v 6. razred, senožeti v 3. do 6., pašniki v 4., gozdi v 5. in 7. razred;

v Lazni orana zemljišča v 5. in 6., senožeti v 5. in 6., pašniki v 2. in 3. razred;

na Lokvah orana zemljišča v 6. do 8. večina v 7. razred, senožeta v 5. in 6., pašniki v 4. razred.

v Otlici orana zemljišča v 6., 7. in 8. največ v 6. razred, senožeti v 4. do 6., večina v 4.; pašniki v 4. razred;

na Trnovem orana zemljišča v 6. 7. in 8., ve-čina v 7. razred, senožeti v 5. in 6., večina v 6.; pa-šniki v 4. razred;

v Ravnici orana zemljišča v 1. do 7., večina v 4. razred, senožeti v 3. do 6., drvišča v 1. in 2., ve-čina v 1. in pašniki v 2. in 4. razred.

Trnovski gozd v 1. do 7., največ v 1 razred. Zdaj potuje komisija po Banjšicah.

(Začetek goriških šol) Novo šolsko leto se v Gorici prične s 4 novembrom. Učenci, ki žele stopiti v tukajšnjo realko ali gimnazijo, se morajo v spremstvu svojih staršev ali njihovih namestnikov oglasiti pred tem dnevom pri dotičnih ravnateljih, kder odrajtajo 2 fl. 10 kr. sprejemščine. Sprejemni izpiti se bodo vršili stoprv v teku meseca novembra. Na tukajšnjem c. kr. učiteljskem izobraževališči in na vašnici z njim združe-ni, se bodo upisovali pripravniki in učenci 31. oktobra, 2. 3. in 4. novembra od 10 - 12 ure. Ponavljalni izpiti na realki i gimnaziji bodo 5 novembra zjutraj.

(Koliko je ljudi na zemlji?) Dva nemška u-čenjaka, Bohm i Wagner, sta izračunila, da na zemlji živi 1377 milijonov ljudi. Najbolje ljudnata je Azija, ki ima 794. milijonov prebivalcev; za njo pride precej Evropa s 301.600.000 prebivalci; Afrika ima 192.520.000, Amerika 84.524.000, Avstralija pa 5.365.000 prebival-cev.

(Poroča.) 23. t. m. se je poročil pri sv. Ignaciji znani rodoljub in slovenski pisatelj, g. profesor Erja-vec z gospico Marijo Friljevo. Druga sta mu bila g. dr. Zarnik iz Ljubljane ing Jožef Tripp od tukaj.

(„Slovenski učitelj“) se bode imenoval novi šolski list, katerega namerava ljubomerski nadučitelj g. Janez Lapanje z novim letom po trikrat na mesec v na-rodni tiskarnici izdavat Slovenke ljudske učitelje, pro-fesorje in dijake na Goriškem uže sedaj opozorujemo, da novemu listu z naročili i dopisi ob pravem času priteko na pomoč — Tudi g. Matija Majer, znani slovenski pisatelj v Celovcu namerava izdavat nov list „Slavjan“, tiskan v cirilici i latinici, po desetkrat na leto.

(Umrl) je 21 t. m. na Goriškem jako poznani g. Janez Carnelli, davkar v penziji tukaj v Gorici; ra-ko so 23. prepeljali po volji pokojnikovi iz Gorice v Ka-nal, njegov rojstni kraj.

(Slepec o barvah.) Prusijansko društvo „Deut-scher Verein“ na Dunaji je sklenilo v prihodnjih me-secih napraviti več predavanj o razmerah strank v „pri-vincijah“ avstrijske monarhije. Iz Trsta so si najeli znanega puhleža in povsod se blamirajočega starega dr. Rabelj-na, da jim bo predaval „o strankah na Kranjskem na Primorskem in v Dalma-ciji.“ — Najprej je treba da se človek sam uči, da ima toliko glave, ka se podučiti more — potlej naj še le druge uči, gospod Rabelj! (Narod.)

(G. Godina-Verdeljski) v Trstu je dovršil knji-go 484 strani obširno: „Opis in zgodovina Trsta in nje-gove okolice“. More se pri njem (Trst, via Farneta, 28) dobiti za dva goldinarja. (Narod.)

(Goveja kuga.) V nekaterih krajih na Goriškem se je prikazala goveja bolezen na parkljih in v gobcih in ker gre govorica, da sta tudi uže goveja kuga in vra-nični prisad ne daleč v sosednih dešelah pobrala po-same govedi, je tukajšnja c. k. kmetijska družba raz-poslala poziv vsem županstvom, naj natančno izvršuje-jó ministerski ukaz 6 decembra 1859 zadevajoč goveje bolezni sploh in postavio 29. junija 1868 o sredstvih, zabranečih govejo kugo.

Jako bi bilo zeleti, da bi županstva tega poziva ne prezirala, marveč vse to priskrbeli, kar utegne ubra-niti naše kmetovalce velike nevarnosti in nesreče.

(Upravni odbor narodne tiskarne) je imel 28. t. m. ustanovno sejo. Nauzočni so bili gg. dr. Razlag, dr. Ahačič, dr. Kozler, dr. Zarnik, dr. Vošnjak, Gras-seli, dr. župnik Gutman vsi iz Ljubljane, Trstenjak iz Ponikle, Rapoc in profesor Pajek iz Maribora in Viktor Dolence iz Gorice.

Za predsednika je odbor izvolil g. dr. Razlag-a, za podpredsednika dr. Ahačič-a, za tajnika dr. Voš-njak-a za denarničarja in poobl. upravnega voditelja g. Grasseli-ja. Z upravnem voditeljstvom mariborske podružnice sta bila pooblaščena gg. Rapoc in profe-sor Pajek. Narodna tiskarna je dozdej potirjala za prodane delnice 33678 gd.; od teh je potrosila za na-kup Skazove tiskarne v Mariboru 18000 gld. za novi stroj za hitrotisk in druge manjše stroje, kateri so na-jotu iz Angležke 5000 gld. Upravni odbor je sklenil, da se ukupi v Londonu parni stroj za blizo 2000 gld in še eni veliki stroj za hitrotisk, kateri bo tiskal na dve strani, za blizo 4400 gld. Druge naprave, kakor črke, pohištvo i. t. d. bodo še stale do 7000 gld. S tem pa bo narodna tiskarna tako dobro urejena, da ne bode daleč tako izvrstne tiskarne. Z delom je tis-karna uže zdaj preobložena; sme se tedaj trditi, da bodo delnice lepe obresti dajale in slovenski narod je

s tem podvzetjem zopet lep korak v svojem narodnem razvoju storil.

Nadalje je sklenil odbor, da postane „Slovenski Narod“ počenši s 1. januarjem 1873. dnevnik, kate-remu bode urednik g. Jurčič. Najel je upravni svet še enega sodelalca in enega uradnika za upravnistvo. Uredništvo bode stalo samo letnih 2400 gold., kar je za dnevnik jako malo in moramo izreči, da je bila tirjatev g. urednika, tako nizka, da jej mora biti podlaga le čisto rodoljubje. Dokler imamo tako poštenih rodoljubov, bo „Narod“ in narod slo-venski vrlo napredoval. „Zora“ bode izhajala s 1. januarjem po 2 krat na teden v veliki osmerki, da bo prav lična za vezanje; vsak list bode imel tudi znanstveno prilogo gratis.

Gledé izdavanja šolskega lista se je sklenilo, da se piše g. Lapanjeta, naj dogotovi 1. list na poskušnjo; če se potem oglasi toliko naročnikov, da se splačajo tiskovni stroški, bode potem narodna tiskarna vzela v svojo zalogo. — Tako je rešil opravični svet svoje prve in gotovo važne naloge z najlepšo nado, da poč-ne zdaj nova doba prav resnega delovanja in še hitrej-šega napredovanja milega slovenskega naroda.

(Odbor pisateljskega društva) je imel v torek sejo v Ljubljani, pri kateri je sklenil, da se ima koj začetiz uredovanjem Preširnovega spomenika, kateri obe-ta biti izvrstno delo, ker bodo sodelovale prve sloven-ske literarne moči.

(Povodenj) je v Ipavi napravila nekoliko škodo, nikakor pa nij odnesla vseh poljskih pridelkov, kakor je nekdo v „Neue freue Presse“ telegrafoval, ker pridel-ki so uže ene tedne pod streho. Povodenj pa je letos občna; na Italijanskem so skoro vse reke izstopile in napravile posebno na gornjem Italijanskem neizmerno škodo.

(Volitve tretjega razreda), v goriški magistrat so potrkene od včeraj sem z ministerskim dekretom. Marsikdo bi mislil, da bode s tem konec homatij; a zdaj bode še le začel sepravi raves in kaves. Po občins-kem redu nijma nikdo drugi pravice odobrovati vo-litev nego starešinstvo samo; ministerstvo pa je nepo-stavno oktroiralo starešinstvu 2 starešini, zarad česar hoče, kakor se slisi t. „Isoučeva“ stranka v starešin-stvu protestovati in ministerstvo tožiti pri državni sodnji zarad postavoloma. To bi bil res „unicum“, a na vsak način pogumen korak one stranke, čeravno bo težko kaj kruha iz te moke.

(Kolera.) V Budimu se je začela kolera in nek-da prav močno davi. Da ne bi se le naproj zasojala.

(Poskus umora). Neki pek Nikolaj Milonovič, ki se je več časa potepal po Trstu in bil iz Trsta pregnan, je prišel sem v Gorico k svoji svakinji, katera mu je vz-državala uže več časa družino, in jo tirja, da naj mu da nekoliko denara. Ko mu ta odreče in ga zmerja, da naj gre delat, zgrabi potepuh za nož, ki je ležal na bližnji klopi, in ga zabode v svaknajo; ranil jo je prav nevarno, pa vendar je upati, da ozdravi. — Napadnike je v rokah sodnije.

(V Komnu) zaradi govoje holezni ne bode živin-skega semnja 12 novembra.

(Umor.) V Tominu sta se skregala pri igri J. Med ved in V. Petrincič, prvi iz Tomina, drugi pa iz okra-ja Starega mesta (Cividale) na Italijanskem. — Petrinci-č v svoji jezi zagradi nož in ga večkrat rasadi svo-jemu tovarisu v posi, tako da ga umori, po storjenem hndodelstvp pa jo pobegne. Oblastnije so vse moči na-pele da ga udobé v svojo pest.

Poslano.

Gospod župan!

Ne moj dopis v 35. listu „Soče“ ste odgovorili s „poslanim“ v 40. listu tistega časopisa, v katerem me pi-tate z obrekovalcem in lažnjivcem. Da se nijsem la-gal, Vam hočem danes dokazati. Vi trdite, da na Vašo ograjo se ne nanaša občinski sklep. Od kod pa pride, da Vas je občinski čuvaj Ivan Munko 9. maja zatožil v občinski pisarni, da ste si prigradili še prelep koš-ček občinskega pašnika k svoji senožeti? Od kod pride nadalje, da je podžupan, g. Peter Gabrijevčič, odstranil Vašo ograjo s pomočjo dveh delalcev in dveh žan-darjev?

Če tedaj občinski sklep nij zadeval tudi Vaše, ka-kor Vi trdite, uže nad 6 let obstoječe ograje, zakaj ste si jo pustili posekati? In ker je vse to dokazano, za-morem jaz Vam v zobé povedati, da ste Vi ubogim občinarjem vžitek enega kosa pašnika jemali in tedaj občinarjem krivico delali.

Vi se tudi izgovarjate, da ste bili tisti dan, ko se je Vaša pregraja odstranila, pri sodnji v Kanalu. Ne trdim ravno, da nijste imeli kak narok pri sodnji; to pa trdim, da Vas tisti dan nij bilo v Kanalu; jaz sem bil tisti dan v Kanalu pri sodnji; a niti jaz in niti noben drugi Vas tam nij videl.

Gledé računa Vam odgovarjam sledeče: 16. avgu-sta t. l. sem jaz poslal uredništvu „Soče“ s konca o-

(Dalje v prilogi.)

menjeni dopis, do tistokrat Vam sl. deželni odbor še ni bil potrdil občinskega računa.

Vse Vaše trditve pa pobija to, da Vas je starešinstvo po sklepu 6. svečana t. l. tožilo pri sl. dež. odboru, da niste položili računa za leto 1871 in da Vam je dež. odbor z dekretom zažugal, predložiti račun za leto 1871 v 14. dneh. Morda Vam bo tudi znano, da je starešinstvo v seji 17. avgusta t. l. sklenilo, da Vam vzame denarnico ter izvolilo za denarničarja podžupana, g. Petra Gabrijevčiča i za kontrolorja svetovalca, g. Martina Šuligoja. Jelite! to Vam ni po misli, Vi se temu na vso moč vpirate, a vse Vaše prizadevanje bo zastoj, ker ne morete ovreči postavnega sklepa starešinstvenega. Vaše nerednosti so takoj prepričali v občini in v starešinstvu in ker sem tudi davkoplačalec v tej občini, sem se dnmislil v svojem in v imenu cele občine v časniku Vas na Vašo dolžnost spolniti, misleč, da Vas bo vsaj časnik predramil in zbudil k dolžnosti.

Očlovek pa, ki izpolnjuje svoje dolžnosti še le po velikem pritisku, kakor len vol, ni ureden, da je prvi v občini.

Zatorej potrdim svoji dopis v 35. šte. „Soče“ in še dostavim, da je gospod župan, ko je mene z lažnjivcem in obrekovalcem zmerjal, po svojem braču meril.

Da pa ne bode menil g. župan, da se jaz ne upam na dan s svojim imenom, mu naznamim, da sem V Avču, dne 20. oktobra 1872.

Peter Žbogar,
iz Avča h. št. 2.

Poslano.

Zopet je gospod Anton Rutar, župnik iz Volč v 37. listu „Soče“ neko poslano priobčil proti dopisu s Tominskega v št. 35. tistega lista.

Mož je s svojim zagovorom kaj nesrečen; treba je torej, njegovemu spominu na pomoč priti.

Gospod župnik! Ali niste sami pravili, da Vam je računski odsek v Trstu žito zaračunal po 4 gold., duhovnemu pomočniku pri Sv. Luciji pa po 8 gold. in da boste zaradi te krivice v „Reform“ pisali ter vladi oči odprli? Vseveden dopisnik ni kriv, da ste to pozabili in da zdaj žitno cenitev na kaplana zvrčate.

Morete tajiti, da niste prosili za vladno podporo? Saj ste se sami hvalili proti mnogim duhovnikom, grajačim vladne limanice z besedami: „Tudi jaz sem prosil, in kaj potem?“ Pri vsem tem pa se drznete trditi, da niste za letni izboljšek, ampak za stalni izboljšek plače prosili. Dato sed non concessio. Kako pravico pa ste imeli prositi za stalni izboljšek, ko je šlo le za začasno nagrado, ali miloščino? Razjasnite nam to!

Da bo pa vsega šuma konec in Vi čist iz Soče pridete, Vam je še enkrat priložnost dana dokazati, kar ste, ne vem, iz kakega uzroka preskočili v zadnjem dopisu: 1. Da niste med 15. prosilci za subvencijo, (kar se v slovenskem s stalno plačo ne prestavi) po 100 gl. kakor jih je „Glas“ v svojem 2. listu priobčil. 2. Da niste med 57 prosilci od škofije za enoletno podporo visoki vladi priporočeni. 3. Da Vam pri davkarji v Tominu ni gladko in čisto le enoletni izboljšek, kakor drugim prosilcem odločen.

Ako se na to po moško ne le z besedo „nijsem prosil“, ampak z dati in dokazi dotičnih uradov opravite, nas bo prav veselilo in radi Vam bomo po drugi poti prijazno roko podali, ter vam iz Soče pomagali.

Zravem Vam svetujemo se danega predmeta držati in ne per amvagam po zraku mahati, da še v hujo Scyllo ne padete.

Več duhovnov s Tominskega.

Katere tuje trte so našim razmeram ugodne?

Spisal S. B. R.

Popolnoma prepričan, da nekatere trte, katere bi naši vinorejci mnogo koristile se uže večidel v naši domovini nahajajo, so mej drugimi pomešane, z različnimi imeni, katerih veljavnost in narava je našim vinorejcem popolnoma neznana. Moj namen je torej, veljavnost in naravo teh in še drugih neznanih tujih trt popisati, katere bi nam s pravo obravnavo našo vinorejo povzdignile, naše blagostanje pomnožile in naša vina v vesoljni kupčiji priljubile.

V ta namen razdelim trte v tri razrede:

1.) Trte, katere se s prav zgodnjim grozdom odlikujejo, katere sicer posebnih dobrih lastnostij za napravo vina nimajo, a se zgodnjim dozorenjem in plemenitim sadjem nam lepo priliko dajo, je kot mizno grozdje zgodaj na trg nositi in je drago prodajati. Obžalovati moram, da vinorejcem, kateri lepe, s trtami obdelane, kot za to stvarjene gorice naše domovine obdelujejo, še na misel ni prišlo, se zgodnjim sadjem, posebno pa z grozdom, daljše severne trge preskrbovati in na ta način si mnogo blagostanja prisvojati.

Prva teh trt bi bila po nemško imenovana „gelbe seidentraube.“ Ta trta je Ipvcem pod imenom „avgustana“ dobro znana. Tudi Primorci jo v več krajih takó imenujejo, akopram jej v nekterih krajih tudi drugače pravijo.

Avgustana je po mnogih poročilih iz Francoskega k nam prišla, in se od vseh trt najdalje proti severu razširila. Te trte ne najdemo kot drugih, da bili ž njo veliki vinogradi zasajeni, ali nahajamo jo, kder nam prijetno in zgodnje mizno grozdje daje, zlasti po vrlih mnogo zastopano in mnogo čislano.

Avgustana je v severnih krajih jako občutljiva in mora se po zimi pred mrazom dobro obvarovati, zatorej jo severni vinarji sadé v najboljših od mraza obvarovanih krajih, prek zidov in na prav solčnih legah. V naših krajih bise tega ne bilo treba bati, ker, kakor je znano, nam ta trta dobro raste, a njeno obilo grozdje nam slabo in revno vino daje, zatorej je za napravo vina nikdar priporočati ne morem. Uzrok, zakaj nam ta trta slabo vino daje je ta, da to grozdje uže od prirode malo snovij ulobi, iz katerih se sladkor v jagodi napavlja, in zatorej tudi prej dozori, ker za svoj razvitek veliko manje gorkote potrebuje.

Akoravno je ta trta za napravo vina neugodna, je toliko več priporočevanja vredna, ker nam ugodnejše prijetno grozdje daje, katero moramo na trgu drago prodati. Akopram se more zgodnje okusno grozdje tudi na bližnjih domačih trgih dobro prodati, vendar ne mislim na te; ampak moj namen je, vinorejce bolj oddaljenih trgov spomniti, ker le potem bi se splačalo, velike prostore temu grozdu odločiti.

Posebno na Dunaju bi se dalo to grozdje dobro prodati, ker se na trgih tega mesta mnogo išče in dobro plačuje. Veliko pokrajin okoli Dunaja posebno pa okolica se zato poganja, to trto množiti, ker več dobička nosi, nego drugo grozdje. Ker sem pa popolnoma prepričan, da naša avgustana je za cele 3-4 tedne prej zrela kakor v dunajski okolici, tedaj jo moremo tudi mi množiti, kder jo lahko preje prodamo, nego je dunajska zrela.

En funt prve avgustane na Dunaju velja 80 kr. — 1 fl.

Se ve, da take kupčije ne more en sam vinorejec napravljati ampak to bi se moralo s združenimi močmi oživeti. Nahaja se še druga trta te vrste „grüne seidentraube“ imenovana eli po domače „zelena avgustana“, ktera se prav malo od prve loči. Ker pa malo poznejše zori in ima uže grozdje, akoravno zrelo, zeleno barvo in zatorej ni tako prijetno, je bolje, to popustiti, in se le prve poprijeti.

Krachgutedel. Mnoga poročila naznanjajo da je ta trta na Španjskem doma, od koder je na Francosko prišla. Iz Francoskega se je ta trta na Reni in od tod po avstrijskih deželah mnogo razširila. Nahajamo jo na spodnjem Avstrijskem, posebno v okolici sal-mansdorfski in Stajerskem, tukaj pa pod imenom „španjol“; razširila se je zadnja leta mnogo po Ogerskem in Hrvaškem.

Ta trta nam daje izvrstno mizno grozdje in ktere-ga nam je mogoče tudi vino napravljati, katero sicer k prav dobrim šteti ne moremo, ali vsakako je prijetno mizno vino.

Vino iz tega grozda je lahko, ima malo alkohola, malo kisline in malo ekstrativnih snovij. Naj boljše vino iz tega grozda napravljeno je milchheimerwein na Badenskem. Ta trta ljubi posebno nizke doline, debelo in mokrotno zemljo. Visoki ležeči vinogradi so jej presuhi, zategadelj tudi v takih okorn-raste in malo rodi. V nizkih ravnih legah, katere so tudi dovolje mokrotne, je ta trta prav rodovitna, grozdje je zgodaj zrelo, in zategadelj mnogo čislano. Tudi te trte vam za napravo vina priporočati ne morem, izvzemši tako kraje, kder bi drugih trt grozdje zaradi premokre, ali nizke lege, gnijlo ali do prave zrelosti ne prišlo; a priporočam vam jo zaradi precej zrelega okusnega grozda, katero se tudi drago prodaja.

Kadar Avstriji s tem grozdom na Dunaj pridejo, je hipoma oddajo, ker Dunajčanje le tega iščejo. Mnogo krajin na spodnjem Avstrijskem se posebno s to kupčijo peča, in ne le zgodnje grozdje te vrste na trg prinaša, ampak je tudi, v zato napravljenih kletih do pomladi nezvezjeno ohranijo, in je ob tem času na trg nosijo, kakor bi bilo baš potrgano.

Z obravnavo tega grozda so tako daleč, da kmalu po cvetiji z malimi škarcjami v vinograd gredo in posamesne grozde na pol prestrižejo, pozneje tudi od tega ostanka pozamesne jagode škarcjami odšćipajo, da jim ostale jagode debelejše postanejo. Ako h tako obravnavanemu zrelemu grozdu pridemo, vidimo pozamesne jagode debele kot orehi. Žeteti bi bilo, da bi se tudi naši vinorejci take kupčije in obravnave poprijeli s tem grozdom, katero bi vsled svojih trdih jagod za prevožno prav ugodno bilo, in tudi pri nas dovolje zgodaj dozorelo, da bi je pred avstrijskim prodati mogli.

V francoskih zapisnikih najdemo nebrojno število „gutedelnov“ pod imenom „chasselas“ zaznamovanih, kateri vsi k edni družini spadajo in se edni ali drugi vrsti „gutedelna“ bližajo. Jaz hočem le poglobitnih omeniti.

„Rudeči gutedel“. Ta trta ima vse enake lastnosti kot krachgutedel, z razločkom, da ima rudeče jagode, krachgutedel pa bele. Znamenito je tudi, da kmalu ko grozdje mehko postane, so jagode temno rudeče, od popolnoma zrelega grozda pa svetlo rudeče. Raste tudi v nizkih legah, v mokrih in debelih zemljah naj boljše, je prav rodovitna, zgodaj zori in daje lahko vino. Diamant gutedel. Z enakimi lastnostimi kakor drugi ali od vseh gutedelnov naj zgodnejši.

Muskatgutedel. Grozdje te trte se od vseh drugih gutedelnov prijetno muskateletrjevo dišavo odlikuje, katere se pa le v dobrih letih popolnoma razvije. Ta trta hoče tudi nizke mokre lege in debele zemlje. Zaradi prijetne dišave je to grozdje na trgih mnogo čislano in tudi vino, akoravno lahko, veliko več veljavno.

(Dalje prih.)

Pozor, kmetovalci!

Slavna c. kr. kmetijska družba v Gorici je gledé na bližajočo se govejo kugo razposlala vsem županstvom naše kronovine ta-le razglas:

Slavno Županstvo!

Ker se je uže tu pa tam v naši deželi pokazala goveja bolezen na parkljih in v gobcih in ker gre govorica, da ni daleč od nas goveja kuga in vrančni prisad, šteje si podpisana družba v dolžnost, obruši pozornost slav. županstva na dotične določbe minister-skega ukaza 6. decembra 1869 glede živinskih boleznij sploh in postave 29. junija 1868 zastran tega, kako se je goveje kuge varovati.

Prva vелеva vsakemu posestniku živine i pastirjem, da imajo naznaniti krajni gosposki, kedarkoli se prikaže bolezen na kaki živali; tisto dolžnost imajo živinski zdravniki, kedar zapazijo pri zdravljenji živalij sumljiva zaamenja knžnosti i nalezljivosti. Kedar obole v enem i tistem kraju dve ali tri živali v enem tednu, mora krajna oblastnija priobčiti to predstavljeno viši gosposki in preskrbeti, da se osami vsa živina dotičnega hleva in da ne pride v dotiko z nobeno drugo. Pestopniki se kaznujejo po določbah kazenskega zakonika.

Postava 29. junija 1868 vелеva to le:

§. 18. Kedarkoli zapazi znamenja znotranje bolezni pri svojem ali njemu v skrb izročenem govedu, potem ko se je uže uradno naznanilo, da je goveja kuga v deželi, mora te nemudoma občinskemu predstojniku poročiti.

Ako zboli v enem tednu dvoje ali več goved, ali kedar je goveja kuga blizo, če se tudi na enem samem bolezen prikaže, ali se celo le sumi kuga pri kakem bolnem govedu, mora to občinski predstojnik neodlagoma poročati okrajni politiški gosposki.

Enako morajo tudi živinski zdravniki okrajni politiški gosposki, kedarkoli pozvedó, da se je kuga na kakem govedu primerila.

Sicer je vsakemu prosto, da naznani, kedar ve za okuženo govedo.

§. 19. Kakor hitro poizvé krajna gosposka, da je zbolelo ali poginilo kako govedo, o katerem se je sumilo, da je okuženo, mora pričakovaje dotično komisijo, poslano od politične gosposke:

- objaviti v občini dogodek ter razložiti občinarjem, da je goveja kuga zelo nalezljiva in nevarna;
- ukazati, da se ima dotični hlev sekvestrovati, ali zapreti;
- prepovedati in ovirati, da se ne goni goved, ovac ali koz iz vasi;
- prepovedati, živino na pašo goniti.

Ta postava določuje kazni do 4 mesecev zapora in do 500 gl. globe vsakemu, kedor bi navedene določbe prestopil. Enaki kazni zapade tudi občinski predstojnik ali kedor koli ga nadomestuje, ako zane-mari potrebne ovadbe, ali pa če spričuje neresnično kako okolnost v spričevalih zdravlja ali izvirnosti. Vrhu kazni se nalaga tudi lahko povračilo zakriviljene škode.

Podpisana družba se zanaša, da bo slavno županstvo, gledé na veliko odgovornost, katere sloni na njem, ne samo to priskrbelo, kar zahteva postava, ampak rabilo sploh vsa sredstva, s katerimi bi se mor-da obranili naši kmetovalci velike nesreče.

C. k. kmetijska družba v Gorici, 21. okt. 1872.

Predsednik:

CORONINI I. r.

Tajnik:

Strelma I. r.

Razglas!

Ker se je nalezljiva živinska bolezen tudi v okraju Sežanskem širiti pričela, je podpisano županstvo sklenilo živinske semuje spadajoče dne 2. Novembra t. l. v Sežani, in 21. Novembra t. l. v Lokvi, kakor tudi sledeče mesečne semnje do druge odločbe v smislu Ministerskega razpisa 6. Decembra 1859 št. 32592 prepovedati.

To se očitno javlja slehernemu posebno kupcem in prodajalcem živine.

Županstvo v Sežani

dne 23. Oktobra 1872.

Dva ali tri učenci

bodisi normalci, ali gimnazijalci se sprejemajo na stanovanje s hrano po prav ugodnih pogojih pri poštenih družini. Razjasnila se dobé pri „Agenzia Comissioni“ pri ljudskem vrtu hiš. št. 27.

Lelio Reggio-in v Rastelu.

V Gorici pri menjalcu

G. Spandan
v Trstu, Corso N.º 13.

G. Spandan

POZIV
k pristopu v družbo
borsnih operacij.

v katero družbo pristopi lahko oseba vsa-
cega stanu.

To društvo obstoji iz **100** delnic
po **100** gold., katere se plača v treh
obrokih.

Razun dobika pri borsnih operaci-
jah, je tudi mogoče, da društvo dobi kako
visoko dobitko po srečkah (lozih) katerih
bo nakupilo za en del svojega premoženja.

Vsak mesec se bode obracnil in
izplačane dobitni del dobika delničarjem.

Naznanila za pristop se sprejemajo in pro-
grami se dele po podpisani firmi in nje-
nih agentih domačih in inostranskih.

ZASTOP

„prve občne zavarovalne banke SLOVENIJE“

LJUBLJANI

so do zdaj prevzeli naslednj gospodje:

1. Janez Žnidaršič, posestnik, za Videm in okolico;
2. Janez Kolbezen, „ „ Črnomelj in okolico;
3. Franjo Drosko, trgovec, „ Mozirje „ „
4. Jakob Kureš, c. k. pristav, „ Kozje „ „
5. Franjo Schönbrunn, učitelj „ Metliko „ „
6. Franjo Jerše, c. kr. preglednik, za Gornji Grad, Ljubno in Luče;
7. Ferdo Roš, zdravnik, za Hrastnik in Trbovlje;
8. Blaž Šibret, župan „ Grajsko vas in okolico;
9. Domicijan Serajnik, za Št. Ilj pri Rožekcu;
10. Anton Marinič, posestnik za Podrovljane;
11. Peter Bajs, posestnik, za Dvor (pri Vrbi na Koroskem) in okolico;
12. Franjo Novak, posestnik, za Britof, Vreme, Ležeče in okolico;
13. Josip Fleš posestnik, za Ribnico in okolico;
14. Ivan Vovod, posestnik, za Gorenji Dolič in okolico pri Vitanji;
15. Vicencij Kresnik, trgovec za Vuzenico in okolico;
16. Janez Jezeršek, poštar, za Gorenjovas, Trato in okolico;
17. Jakob Žumer, posestnik, za Gorje, Zasp, Bled in okolico;
18. Ivan Brinšek, trgovec, za Trnovo in okolico;
19. Juri Agrež, učitelj, za Braslovce „ „
20. Makšo Robič, trgovec za Sv. Miklavž in okolico;
21. Franjo Klinar, posestnik, za Jesenice in okolico;
22. Anton Kacijan, poštar, za Rajhenberk „ „
23. Nače Mikuš, posestnik „ Tlake pri Rogatecu in okolico;
24. Marko Kovšca, učitelj, za Selce, Železnike in okolico;
25. M. Pirc, trgovec, za mesto Kranj in okolico;
26. Andrej Erjavec, poštar, za Makovlje in okolico;
27. Lavoslav Abram, učitelj, za Loški potok, in okolico;
28. M. Blaž, posestnik, za Litijo, Šmartno „ „
29. Franjo Kubič, zdravnik, za Velenje „ „
30. Josip Vatonc, posestnik „ Divača „ „
31. Andrej Ditrich, trgovec „ Ipavsko dolino;
32. Valentin Treven, trgovec, za Idrijo in okolico;
33. Hrabroslov Legat, učitelj, za Zagorje in okolico;
34. Josip Švarc, posestnik, za Ptujsko goro in okolico;
35. Andraš Sajnkovič, poštar, za Središče „ „
36. Jakob Vilar, trgovec „ Pudož, Lož in okolico;
37. Janez Sušnik, meščan „ Škofjeloško „ „
38. Jerih Anton, koncipijent, „ Ormuž in okolico;
39. Rozman Drag, posestnik, „ Novomesto in okolico;
40. Anton Salmič, trgovec, za Postojno in okolico;
41. Franjo Koren, učitelj „ Razdrto „ „
42. Franjo Suša, posestnik, za Senožeče „ „
43. Janko Pajek, profesor, za Maribor „ „
44. Anton Plešnar, župan in posestnik za Črni vrh in okolico;
45. Anton Kunšič, tajnik, za Šmarje pri Jelšah in okolico;
46. Jože Čerin, učitelj, za Žir in okolico;
47. Val. Jakopič, c. kr. stotnik v pokoj, za Kanal in okolico;
48. Josip Ravheker, trgovec, za Boh. Bistrico in okolico;
49. Alojzij Svaty, trgovec za St. Ilj (Egiditunnel) in okolico;
50. Peter Podobnik, župan, za Cirkno in okolico;
51. Anton Kofol, posestnik, za Bovec „ „
52. Anton Herle, orgljar, „ Solčavo „ „
53. Janez Korošec, posestnik, za Šempeter in okolico;
54. J. S. Oset, trgovec za Vransko in okolico;
55. Škender Ličan, trgovec za JI. Bistrico in okolico;
56. Franjo Bole, za Dolino, Boljunc in okolico;
57. Gašpar Kastelec, posestnik, za Materijo in okolico;
58. Sajovec Jakob, župnik, za Borut in okolico;
59. Dolžan Jvan, župnik, za Sbandaje pri Poreču in okolico;
60. Gustav Potočnik, učitelj, za Žalec in okolico;
61. Janez Drofonik, trgovec za Kostrivnico in okolico;
62. G. Dominko za Kobarid in okolico;
63. Mihajlo Strukelj za Tolmin in okolico;
64. Franjo Leban posestnik za Črniče in okolico;
65. Miroslav Golja posestnik, za Mirno in okolico;
66. Franjo Švara, posestnik, za Ajdovščino in okolico;
67. Tone Bajec za Renče in okolico.

Vrhu tega je gospod **Alojzij Brod**, trgovec v Trstu prezel glavni zastop, oziroma podružnico za celo Primorsko in go-
spod **Anton Lokvenc** v Celji pa glavni zastop za doleno Štirsko in slovenske pokrajine Koroske.

To se daje spodobno na znanje, da se občinstvo, ki se želi zavarovati proti požaru, vé kam obrniti.

Ravnateljstvo banke Slovenije.